

TỔNG ĐẠO NGUYÊN

Đạo giáo với cuộc sống nhận sinh

ĐẠO GIÁO SINH TỬ KỲ THƯ

(Bí quyết đắc đạo thành tiên và hành trình của linh hồn
theo quan niệm của người xưa)

Người dịch: Cổ Đồ Thư
Hiệu đính: Th.s Nguyễn Mạnh Linh

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA THÔNG TIN

Bản quyền Việt được xuất bản theo
thỏa thuận giữa tác giả và
Công ty Văn hóa Minh Lâm, tháng 12/2010

LỜI NÓI ĐẦU

Tận cùng của sự sống là gì? Chúng ta sẽ gặp điều gì sau khi chết đi? Các dân tộc và tôn giáo khác nhau đều có những giả thuyết, kiến giải riêng biệt đối với vấn đề này. Đạo giáo, thứ tôn giáo bản địa của Trung Quốc, cũng đưa ra những quan điểm riêng với những đặc sắc riêng biệt gắn liền với bản sắc của tôn giáo mình đối với vấn đề sinh tử.

Học thuyết Đạo gia trong tư tưởng Đạo giáo khởi nguồn từ thời Xuân Thu Chiến Quốc, đã trải qua hơn 2000 năm lịch sử. Trong quá trình phát triển, Đạo giáo đã tiếp nhận tư tưởng của Nho giáo và những lý luận của Phật giáo để cho ra đời một hệ thống lý luận về sinh tử với nội dung độc đáo và khá hoàn thiện. Trong hệ thống lý luận đó, sự tồn tại của linh hồn, mối quan hệ giữa hình và thân, sự cứu độ con người sau khi chết,... tất cả đều được giải thích rất rõ ràng và rành mạch.

Trong cuốn sách “Đạo giáo sinh tử kỳ thư”, chúng tôi một lần nữa giải thích lại nền văn minh Đạo giáo theo tư tưởng nhân văn của thời hiện đại, loại bỏ những sự rườm rà không cần thiết và chỉ giữ lại phần cốt lõi, quan trọng nhất. Đồng thời, chúng tôi cũng sử dụng thủ pháp biên tập độc đáo với hơn 300 bức tranh minh họa sống động, chân thực, giúp các khái niệm vốn trừu tượng như “linh hồn”, “cái chết”,... trở nên cụ thể và hình tượng hơn, từ đó giúp bạn đọc hiểu được quan niệm sinh tử của Đạo giáo một cách dễ dàng hơn. Trong cuốn sách cũng có rất nhiều bức tranh mang tính liên hoàn với nội dung được chú thích tỉ mỉ, dẫn dắt bạn đọc “chu du” theo chiều dài lịch sử đến với địa ngục quỷ quốc, giúp bạn được “nhìn thấy” tận mắt những địa danh trước đây chỉ được mơ hồ nghe qua trên sách vở như 18 tầng địa ngục, thập điện Diêm Vương, cầu Nại Hà, Tam Sinh thạch, Quỷ Môn quan, đường Hoàng Tuyền,...

Đội ngũ biên tập hy vọng cuốn sách “Đạo giáo sinh tử kỳ thư” có thể giúp bạn đọc mở ra cánh cửa bước vào thế giới của những suy tư về sự sống và cái chết, đồng thời cũng có được sự “cảm ngộ” đúng mực đối với cái chết để từ đó tìm được giá trị đích thực cũng như phương hướng đúng đắn nhất cho cuộc sống của mình, khiến cho cuộc sống càng trở nên ý nghĩa.

NHỮNG CHỈ DẪN VỀ SINH TỬ

Sự sống được bắt đầu từ đâu và kết thúc ở đâu? Vấn đề triết học căn bản này từ hàng ngàn năm nay đã làm dấy lên những cuộc tranh luận không dứt giữa nhiều môn phái khác nhau trong xã hội. Hơn 2000 năm trước đây, tại một thôn làng nhỏ nằm bên bờ sông ở Trung Quốc, một triết nhân với trí thông minh tột bậc đã đứng chân giữa non sông, đôi mắt nhìn trời cao đất rộng, ngẩng đầu lên trời mà cảm thán rằng: “Sống chết, ấy là mệnh!” Chính quan điểm “thuận theo sinh tử” của triết nhân đó đã có ảnh hưởng sâu sắc đến những tư tưởng căn bản của Đạo giáo - một trong những trường phái học thuyết nổi bật ở Trung Quốc cổ đại. Vị triết nhân đó chính là Trang Tử - người kế thừa và phát triển những tư tưởng của Lão Tử, sáng lập nên học thuyết Đạo gia, một tôn giáo mang tính bản địa của Trung Quốc. Những tư tưởng của Đạo giáo cũng được bắt nguồn và phát triển từ đó.

Tư tưởng về sự sống và cái chết của Đạo giáo, sau khi kế thừa tư tưởng của Lão Tử và Trang Tử trong thời kỳ Xuân Thu Chiến Quốc, đã được hình thành và phát triển thành một hệ thống tôn giáo vào thời Hán. Hơn nữa, trong quá trình phát triển, Đạo giáo đã tiếp nhận đầy đủ tư tưởng của phong tục thờ cúng truyền thống trong dân gian Trung Quốc cũng như những quan điểm về học thuyết luân hồi và nhân quả của đạo Phật, để cuối cùng đã hình thành nên hệ thống lý luận về sinh tử của Đạo giáo với nội dung độc đáo và tương đối hoàn thiện. Hệ tư tưởng và những phương thức đặc biệt của Đạo giáo đã trở thành quy phạm của Đạo gia cũng như kim chỉ nam cho hoạt động thờ cúng của người Trung Quốc từ hàng ngàn năm nay. Việc xuất bản cuốn sách “Đạo giáo sinh tử kỳ thư” chính là để giúp bạn đọc tìm kiếm quỹ tích của những nhận thức về sinh mệnh của người cổ đại, cũng là để một lần nữa gây dựng lại những nhận thức của chúng ta đối với giá trị thực sự của cuộc sống.

“Đạo” chính là nguyên tắc bất biến, không thay đổi từ xưa đến nay trong tư tưởng về sự sống và cái chết của Đạo giáo. “Đạo” chi phối sự sinh tồn, diệt vong và biến hoá của sự vật. Sự vật thống nhất ở khí nên muôn ngàn thay đổi của sự vật chẳng qua cũng chính là những thay đổi của khí. Sự sống và cái chết cũng giống như vậy vì xét cho đến cùng thì chúng ta vẫn đang sống trong vũ trụ bao la này, thế nên thuận theo lẽ sống chết tự nhiên chính là thái độ tốt nhất trước sự sống và cái chết. Căn cứ trên quan điểm đó, Đạo giáo đã hình thành nên những quan niệm về sự sống và cái chết thấm đẫm đặc sắc Đạo gia. Nếu phân tích một cách chính thể, chúng ta có thể lý giải quan điểm này của Đạo giáo từ hai phương diện là “sống” và “chết”.

Trước hết, lý luận về sự sống chết của Đạo giáo được xây dựng trên cơ sở của sự “quy thuận”, trong đó coi giá trị của cuộc sống chính là vấn đề trọng tâm nhất. Vì vậy, để giá trị của sinh mệnh được thể hiện một cách rõ ràng nhất, Đạo giáo đã sáng lập ra một loạt phương pháp tu luyện có hệ thống và tương đối hoàn thiện, bao gồm dưỡng sinh, luyện khí, nội ngoại đan,... đồng thời kỳ vọng bằng những phương pháp tu luyện, mọi người sẽ tránh né hoặc kéo dài được thời gian phải đối diện với cái chết, đạt được mục tiêu sống đến vĩnh hằng. Tuy nguyện ước “trường sinh bất tử” này vô cùng huyền hoặc nhưng cũng đã thể hiện sự nhiệt tình và sự quan tâm cao độ của Đạo giáo đối với cuộc sống con người. Nhìn nhận một cách khách quan thì quan điểm này cũng là một phương pháp tu luyện với mong muốn được “vũ hoá đăng tiên”, nên sẽ có những tác dụng rất tích cực đối với dưỡng sinh. Cứ như vậy, phương pháp tu luyện được truyền từ đời này qua đời khác và trở thành phương pháp dưỡng sinh rất độc đáo trong Đạo gia.

Tiếp theo, tuy Đạo giáo cực lực nhấn mạnh đến mục tiêu sống vĩnh hằng nhưng đối với tất cả mọi người thì cái chết là điều không thể tránh khỏi trong cuộc sống hiện thực. Vì vậy, Đạo giáo đã xây dựng nên một “quỷ quốc” tưởng tượng ở dưới lòng đất để giải đáp cho những câu hỏi phía sau cái chết của mỗi con người. Thế giới dưới lòng đất của Đạo giáo là sự tổng hợp của hai luồng tư tưởng: tư tưởng dân gian Trung Quốc và tư tưởng Phật giáo ngoại lai, đã xây dựng nên các khái niệm như Hắc Bạch Vô Thường, Quỷ Môn quan, đường Hoàng Tuyền, cầu Nại Hà, Mạnh Bà, Thập điện Diêm Vương và quá trình luân hồi, đầu thai,... Đây cũng chính là bức tranh hoa mỹ, diễm lệ nhất trong văn hoá sinh tử của Đạo giáo.

Đạo giáo đã thông qua giả tưởng về sự luân hồi qua lại để liên kết “sự sống” và “cái chết” lại với nhau, từ đó cho rằng “sự sống không phải là duy nhất, cái chết không phải là chấm hết của sự sống”. Đây là những nhận thức đơn giản, mộc mạc của người Trung Quốc cổ đại đối với cuộc sống hiện thực. Một mặt, do sự tồn tại của quy luật “nhân quả, báo ứng” nên con người sẽ luôn phải chú trọng đến những hành vi của mình trong cuộc sống, lấy những tiêu chuẩn đạo đức xã hội để chế ước tất cả hành vi của mình, cố gắng sống hoà đồng, thân thiện với tất cả mọi người. Mặt khác, những giả tưởng về cuộc sống sau khi chết sẽ giúp giải toả nỗi sợ hãi của mọi người đối với cái chết, dẫn những nghi hoặc về cái chết trở về với cuộc sống thực tại, giúp mọi người biết cách phát hiện ra ý nghĩa đích thực của cuộc đời. Chính bằng cách đó, Đạo giáo đã hoá giải những hồ nghi cũng như sự sợ hãi của người xưa đối với cái chết. Đó cũng là sự quan tâm rất thuần phác đến cuộc sống, sinh mệnh của mỗi người.

Trong cuốn sách “Đạo giáo sinh tử kỳ thư”, chúng tôi sẽ phân tích về văn minh của Đạo giáo dưới góc nhìn nhân văn của hiện đại, chọn lọc để giới thiệu đến bạn đọc những nét tinh túy nhất trong quan điểm của Đạo giáo về sự sống và cái chết để qua đó một lần nữa nhận thức được rõ ràng hơn xem những quan điểm đó đã có ảnh hưởng như thế nào đến văn hoá truyền thống của người Trung Quốc trong hàng ngàn năm lịch sử vừa qua. Để những mệnh

đề “sự sống” và “cái chết” được biểu hiện một cách hình tượng hơn, đội ngũ biên tập đã lựa chọn sử dụng một phương pháp biên tập độc đáo là “đồ giải”, phương thức chủ đạo là một bên là hình vẽ, một bên là phần giải thích. Thông qua những bức tranh, bảng biểu và sự giải thích đó, các nội dung trừu tượng như “linh hồn” hay “cái chết” đều sẽ được hình tượng hoá, giúp bạn đọc có những trải nghiệm hoàn toàn mới mẻ khi đọc cuốn sách này.

Đồng thời, chúng tôi sẽ xuất phát từ cái nhìn của một linh hồn sau khi chết, để sử dụng phương thức tranh liên hoàn nhằm dẫn bạn đọc “du lịch” đến Quỷ quốc địa ngục của Đạo giáo, giúp bạn thực sự “nhìn thấy” được những sự vật mà trước đây chỉ có thể tưởng tượng qua sự miêu tả mơ hồ trên sách vở đường Hoàng Tuyền, Quỷ Môn quan, Tam Sinh thạch, cầu Nại Hà, thập điện Diêm Vương, 18 tầng địa ngục,... Hy vọng những bức tranh minh hoạ tinh xảo, phong phú đó sẽ giúp bạn đọc một lần nữa suy nghĩ, nhìn nhận rõ ràng hơn về cuộc sống của mình. Tuy cuộc sống của con người là vô thường nhưng nếu chúng ta hiểu biết đầy đủ về những vấn đề sẽ xảy đến sau khi chết, ta sẽ tìm ra được những giá trị đích thực cũng như phương thức sống đúng đắn nhất để cuộc sống hiện tại của mỗi người đều sẽ ngày càng tốt đẹp, hoàn thiện hơn.

MỤC LỤC

CHƯƠNG 1

Tránh né và siêu việt khỏi cái chết

Quan điểm truyền thống của đạo giáo về sự sống và cái chết

1. Tập hợp những tinh hoa trong quan niệm sinh tử của Nho giáo và Phật giáo: Quan điểm của Đạo giáo về sự sống và cái chết/ **25**
2. Không biết sống thì sao biết được chết: Quan niệm của Khổng Tử đối với sự sống và cái chết/ **26**
3. Chết sao cho có ý nghĩa: Chết vì đạo đức nhân nghĩa và xả thân vì nghĩa lớn/ **31**
4. Tuy đã chết nhưng sự nghiệp còn bất hủ đến ngàn thu: Ba điều bất hủ của đời người/ **32**
5. Số mệnh vô thường và thảo nhiên: Sống chết đều có số mệnh/ **34**
6. Coi chết cũng như sống: Quan niệm siêu nhiên về sống chết của Trang Tử/ **38**
7. Sự truyền thừa tư tưởng sống chết của Đạo giáo: Trọng sinh dưỡng sinh/ **42**
8. Mơ ước về sự bất tử thành tiên: Trường sinh bất lão/ **49**
9. Thách thức với giới hạn sinh tử: Đạo dẫn cầu trường thọ/ **52**
10. Các phương pháp ngoại tại để được trường sinh bất lão: Cầu tiên và uống thuốc/ **56**
11. Rèn luyện "kim thân" bất tử: Nội luyện thành đan/ **61**
12. Vô sinh vô tử được giải thoát: Nhập cội Niết bàn thành Phật/ **64**
13. Linh hồn bất tử: Luân hồi chuyển kiếp/ **68**

CHƯƠNG 2

Am tào địa phủ trong đạo giáo

1. Nơi hội tụ của những linh hồn sau khi chết: Am tào địa phủ/ **76**
2. Thần tiên lên trời và linh hồn về trời là khác nhau: Hình thành cơ cấu âm gian/ **78**
3. Thế giới âm phủ đầu tiên của người Trung Quốc trong thời Tiên Tần: Hoàng tuyền/ **80**
4. Tín ngưỡng địa phủ đời Hán: Thái Sơn trị quỷ/ **82**
5. Sắp xếp vị trí cho hồn và phách: Hồn đi Lương Phụ, phách đến Cao Lý/ **85**
6. Từ Thái Sơn phủ quân đến Đông Nhạc đại đế: Nhân vật thống trị tối cao của Thái Sơn địa phủ/ **88**
7. Những trợ thủ chính của đông nhạc đại đế: Ngũ Đạo tướng quân và Đông Nhạc thập thái bảo/ **92**
8. Tín ngưỡng Đông Nhạc phát triển mạnh mẽ: Miếu Đông Nhạc và lễ hội Đông Nhạc/ **97**
9. Sự du nhập của quan niệm địa ngục trong phật giáo vào đời đương: Sự ra đời của địa ngục minh phủ thái sơn/ **98**
10. Hệ thống địa ngục minh phủ Thái Sơn (1): Sông Nại Hà - ranh giới của địa ngục/ **102**
11. Hệ thống địa ngục minh phủ Thái Sơn (2): Miếu Phong Đô và Phong Đô đại đế/ **104**
12. Hệ thống địa ngục minh phủ thái sơn (3): Điện Diêm Vương ở núi Cao Lý/ **106**

13. Từ Thái Sơn đến quỷ thành Phong Đô Tứ Xuyên: Sự "di chuyển địa điểm" của quỷ thành trong đời Tống/ 109
14. Hệ thống Phong Đô địa ngục của Đạo giáo (1): Điện thiên tử Phong Đô/ 116
15. Hệ thống Phong Đô địa ngục của Đạo giáo (2): Minh phủ thập điện/ 119
16. Quan thanh liêm sau khi chết sẽ trở thành Diêm Vương: Tứ đại Diêm Vương trong dân gian/ 124
17. Một phiên bản địa ngục khác ở âm gian: 18 Tầng địa ngục/ 130
18. Tổng kết: Hệ thống địa ngục của Đạo giáo càng ngày càng trở nên chi tiết hơn/ 134

CHƯƠNG 3

Thời khắc cận kề với cái chết

Vong linh lưu luyến cõi trần và phương thức gọi hồn

1. Thời khắc kết thúc cuộc đời: Hồn bay phách tán/ 138
2. Linh hồn bắt đầu hành trình: Hắc Bạch Vô Thường đến cầu hồn/ 140
3. Linh hồn đến gặp thổ địa: Xoá tên trong sổ hộ tịch chốn trần gian/ 144
4. Đến báo cáo Thành hoàng: Lấy giấy thông hành đến âm gian/ 149
5. Giả thiết linh hồn chỉ tạm rời khỏi thân xác: Người nhà gọi hồn để mong người chết sống lại/ 152
6. Phát hiện đáng kinh ngạc từ bức tranh lụa trong mộ Hán Mã Vương Đồi (1): Bức tranh lụa có chủ đề gọi hồn/ 158

7. Phát hiện đáng kinh ngạc từ các bức tranh lụa trong mộ Hán Mã Vương Đồi (2): Nội dung bức tranh "gọi hồn"/ **162**
8. An ủi vong linh: Quàn linh cứu để phục phách/ **167**
9. Vong linh về nhà lần cuối cùng trước khi xuống địa phủ: Thân sát cùng vong linh trở về nhà/ **168**
10. Lễ nghi đón tiếp vong linh trở về nhà: Tiếp sát, đuổi sát và hồi sát/ **172**

CHƯƠNG 4

Cõi địa ngục đau khổ Hành trình của vong linh tại cõi âm gian

(1) Vào cõi địa ngục/ 180

1. Đã chết thực sự: Vong linh bắt đầu hành trình ở cõi âm gian/ **180**
2. Cửa ải tất cả các vong hồn đều phải đi qua để vào cõi âm gian: Qua Quỷ môn quan/ **182**
3. Vượt sông Vong Xuyên: Cửa ải sinh tử trên cầu Nại Hà/ **184**
4. Duyên phận được nhìn thấy kiếp trước, kiếp này: Tam Sinh thạch bên cầu Nại Hà/ **187**
5. Vong linh nhìn lại người thân lần cuối cùng: Lên Vọng hương đài nhìn lại chốn dương gian/ **190**
6. Đường đến cõi u minh: Hoa bửu ngân trên con đường Hoàng tuyền/ **192**

(2) Phán xét ở cõi địa ngục/ 195

1. Tinh thần của địa ngục đến từ Phật giáo: Sự thưởng thiện phạt ác trong địa ngục của Đạo giáo/ **195**